

นโยบายและมาตรการของสถานศึกษาในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*

Educational Institutes Policies and Measures in Preventing and Solving Drug - Related Problems among Youth in Border Areas, Mae Sod District, Tak Province*

วสันต์ ปวนปันวงศ์¹

Wasan Poupunwong¹

Received: 27 December 2022

Revised: 3 August 2023

Accepted: 1 November 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงนโยบายและมาตรการของสถานศึกษาในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยผู้ให้ข้อมูล คือ (1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 4 คน (2) กลุ่มเจ้าหน้าที่สถานศึกษา จำนวน 6 คน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือศึกษาในครั้งนี้ซึ่งผลการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วนคือ (1) การดำเนินงานและบทบาทของสถานศึกษาภายใต้ นโยบาย มาตรการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของเยาวชน กล่าวคือ กลไกและมาตรการในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนี้มีทั้งมาตรการเชิงรุกและรับต่อ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น (2) การบูรณาการองค์ความรู้เรื่องยาเสพติดในการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีการกำหนดเนื้อหาอย่างเป็นระบบเรียกว่า “วิชาฯ เสพติดศึกษา” ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในประเด็นของมาตรการและนโยบายของสถานศึกษาต่อการป้องกันเยาวชนต่อภัยของสารเสพติดที่เป็นบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งปัจจุบันถือว่าเป็นที่นิยมในกลุ่มเยาวชน

คำสำคัญ: นโยบายและมาตรการของสถานศึกษา, การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด, เยาวชน ในพื้นที่ชายแดน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาธุรกิจศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
E-mail: wasan.po@psru.ac.th

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่องสถานศึกษากับนโยบายและมาตรการป้องกันการใช้สารเสพติดของเยาวชน ในพื้นที่ชายแดน กรณีศึกษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทุนวิจัยจากศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Assistant Professor, Political Science, Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University 156 Moo 5, Phlai Chumphon, Mueang Phitsanulok, Phitsanulok 65000, Thailand

* This research article is part of a research report on Educational Institutions, Policies and Preventive Pleasures Against Drug Use Among Youth in the Border Areas: A Case Study of Mae Sod District, Tak Province. Scholarship Support from Centre for Addiction Studies, Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

Abstract

This research aims to examine policies of educational institutes and measures adopted in preventing and solving youth drug - related problems in border areas at Mae Sod District, Tak Province. Qualitative research methodology was employed with the following groups of informants. - (1) a group of 4 government officials, and (2) a group of 6 school staff members. The researcher used an interview form as a research instrument. The finding of the research consisted of two parts. - (1) Operations and roles of schools under policies, preventive measures and solving problems of drug use among youth. In other words, the mechanism and measures for implementing policies in a concrete way were proactive and coped with problems that arose. (2) The integration of knowledge on drugs in school instructions had a systematic definition of contents called "Drug Study Subject". Suggestions for future research: There should be a study on the issue of school measures and policies to prevent youth from the dangers of addictive substances, such as e - cigarettes, which are currently regarded as popular among youth.

Keywords: Educational institutes policies and measures, preventing and solving drug - related problems, youth in border areas

บทนำ

สถานการณ์เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในบริบทโลกในปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้นจากการรายงานของสำนักการต่างประเทศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) พ布ว่าสัดส่วนของการใช้ยาเสพติดของประชากรทั่วโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยประมาณการถึงผู้ใช้ยาเสพติดประมาณ 210 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.8 ของประชากรโลกที่มีอายุระหว่าง 15 - 64 ปี ในปีค.ศ. 2009 เพิ่มขึ้นเป็น 269 ล้านคน หรือร้อยละ 5.3 ของประชากร ในปีค.ศ. 2018 ทั้งนี้ สถานการณ์ของผู้ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่ประเทศไทยที่กำลังพัฒนามีจำนวนผู้ใช้ยาเสพติดเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว และการเพิ่มนั้นยังเป็นการเพิ่มที่รวดเร็วซึ่งสะท้อนให้เห็นจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นซึ่งแตกต่างกันไปในช่วงเวลาเดียวกัน โดยประเทศที่กำลังพัฒนาประชากรเด็กและเยาวชนมีอัตราการเพิ่มขึ้นที่รวดเร็วกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว

ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปีค.ศ. 2000 ถึง ปีค.ศ. 2018 เยาวชนวัยรุ่นทั้งชายและหญิงถือเป็นกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดที่มีสัดส่วนมากที่สุดโดยเฉลี่ยเติบโตประมาณร้อยละ 16 ในประเทศไทยกำลังพัฒนาและจำนวนร้อย 10 ของประเทศที่พัฒนาแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563) จากสถานการณ์ในยาเสพติดในบริบทโลกจะเห็นว่ากลุ่มที่มีความเสี่ยงและเป็นกลุ่มที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นในการใช้ยาเสพติดคือกลุ่มที่เป็นเยาวชนหรือวัยรุ่นโดยเฉพาะประเทศไทยที่กำลังพัฒนาข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าในภาพรวมของปัญหายาเสพติดเยาวชนยังคงเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการเฝ้าระวังในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ ข้อมูลจากการรายงานของ World Drug Report 2015 - 2020 ที่ระบุให้เห็นว่ายาเสพติดที่ได้รับความนิยมและก่อให้เกิดปัญหานอกจากตุนต่างๆ ยาอี ยาแก้ปวด ยาอนหลับและโคลเคน (United Nation, 2020) นอกจากนี้

รายงานสถานการณ์ ยาเสพติดของ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) ยังอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นปัญหายาเสพติดที่พบว่าสารเสพติดประเภทสารสกัดจากฝิ่นได้รับความนิยมสูงสุดในบรรดาสารเสพติดอื่นๆ (United Nations Office on Drugs and Crime, 2020)

ในประเทศไทยสถานการณ์การจำหน่ายและการแพร่ระบาดยาเสพติดภายในประเทศเป็นผลมาจากการค้ายาเสพติดโดยการลักลอบนำเข้ายาเสพติดที่ทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความถี่ และปริมาณยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้าต่อครั้ง ส่งผลให้มีการจับกุมคดี ยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ข้อมูลสถิติการจับกุมคดียาเสพติดของสำนักงานตำรวจนครบาลชัตติ (POLIS) ในปี ค.ศ. 2020 สามารถจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 324,552 คดี ผู้ต้องหา 338,500 คน โดยสารเสพติดส่วนใหญ่ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ เอโรfine และอีโคชาร์ซ (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ, 2563) สาเหตุการแพร่ระบาดเกิดจาก การลักลอบนำเข้ายาเสพติดจำนวนมาก ทั้งจากพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลำเลียงเข้ามาส่งมอบและพักค oy ในพื้นที่ภาคกลาง ปริมณฑล และกรุงเทพมหานคร ก่อนที่จะกระจายไปยังพื้นที่แพร่ระบาดอื่นๆ รวมถึง การลำเลียงส่ง ต่อไปยังพื้นที่ภาคตะวันออกและภาคใต้ ส่งผลให้สถานการณ์การแพร่ระบาดในพื้นที่ในภาพรวมยังไม่ลดระดับความรุนแรงลง (วัฒน์ ปวนปันวงศ์, 2563, หน้า 63) จากสถิติการจับกุมคดีเกี่ยวกับยาเสพติดและสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดดังกล่าวส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสังคมไทยทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ ความสำคัญของวิกฤติการณ์ ดังกล่าวนำมาซึ่งความเสี่ยงและผลกระทบต่อเยาวชนที่ถูกขังกันในการเข้าถึงและพึงพยาเสพติดทั้งที่เกิดจากปัญหาในระดับปัจเจกบุคคลและ

สาเหตุที่เกิดจากโครงสร้างด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อมูลจากการตรวจสารณสุข ชี้ให้เห็นว่าในไทยเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 12 - 24 ปี มีการใช้สารเสพติด ในขณะที่ประมาณการทั่วโลก มีการใช้สารเสพติดในอายุ 15 - 64 ปี ทั้งนี้ ยังกล่าวถึงสาเหตุที่เยาวชนไทยเข้าสู่วงจรของ การใช้สารเสพติดโดยเกิดจากเยาวชนเป็นวัยที่อยากเห็น อยากลอง ต้องการค้นหาสิ่งใหม่ๆ การค้นหาความเป็นตัวเอง ขาดการคิดวิเคราะห์ ขาดการยับยั้งชั่งใจ ขาดการใช้ดุลยพินิจ โดยเริ่มลองเพราะอย่างรู้อย่างเห็นทดลองจนเริ่มใช้สารเสพติด เป็นครั้งคราว นอกจากนี้ การที่เยาวชนติดยาเสพติดนั้นเกิดจากหลายๆ ปัจจัยของปัญหา เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเรียน หรือปัญหารื่องเพื่อน ปัญหาจากสภาพแวดล้อม เป็นต้น (เจษฎา โชคดำรงสุข, 2559)

จากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดจน นำมาสู่ปัญหาการติดยาเสพติดของเยาวชนไทย ในข้างต้นจึงไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเริ่มจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่ง pragmatically ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ตัวอย่าง เช่น แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแผนปฏิบัติ การด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ มาตรการการปรับเปลี่ยนและบังคับใช้กฎหมาย มาตรการการป้องกันยาเสพติด มาตรการการบำบัดรักษาฯยาเสพติด และมาตรการการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มาตรการทั้งหมดนี้เกี่ยวข้องกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมของประเทศไทย ทั้งนี้รวมถึง การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายในประเทศได้ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ค.ศ. 2018 - 2037 ในประเด็นความมั่นคงส่วนของแผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มี

ผลกระทบต่อความมั่นคง ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ แนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563)

กรณีของพื้นที่ชายแดนแม่สอด จังหวัดตาก จากการรายงานถึงสถานการณ์เชิงพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการระบาดและลักลอบการนำเข้ายาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่ออาเซียนฯยาเสพติดจังหวัดตาก พบร่วมกับสภาพพื้นที่ภูมิประเทศเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเนื่องจากในบางฤดูกาลที่แม่น้ำเมยซึ่งเป็นแม่น้ำที่กันระหว่างชายแดนไทยกับเมียนมาเกิดการตื้นเขินทำให้สามารถเดินข้ามหรือใช้เรือข้ามแม่น้ำได้ข้ามฝั่งโดยง่าย ดังนั้น ตามช่องทางธรรมชาติและตะเข็บชายแดน รวมถึงใต้สะพานมิตรภาพไทย - เมียนมาร์ จึงเป็นสันทางที่มีความเสี่ยงในการลำเลียงยาเสพติด นอกจากนี้ ยังมีการขนส่งยาเสพติดในลักษณะรถยกตู้ส่วนบุคคลและรถขนส่งสินค้าโดยเฉพาะสินค้าด้านการเกษตร บริบทดังกล่าวจึงกลายเป็นภัยพิบัติให้เห็นว่าพื้นที่แม่สอด เป็นพื้นที่มีความเสี่ยงต่อการระบาดของยาเสพติด (กมคนเจริญสุลุง และคณะ, 2562) จากการสำรวจความสำคัญของพื้นที่จึงนำมาซึ่งมาตรการการป้องกันในระดับรัฐ กล่าวคือ สถานีตำรวจนครบาลแม่สอด จังหวัดตาก และตัวแทนของสถานศึกษาได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหาอาชญากรรมชายแดนแม่สอด - เมียวดี Mae sot - Myawaddy Border Liaison Office (BLO) ร่วมกับผู้ช่วยทูตฝ่ายตำรวจ กรุงย่างกุ้ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ อำเภอแม่สอด และตัวรวจจังหวัดเมียวดี หัวหน้าหน่วยปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ สำนักงานตำรวจนครบาลเมียวดี และนายอำเภอเมือง จังหวัดเมียวดี โดยวัดคุณประสงค์

เพื่อหารือประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดน การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนไทย - เมียนมาร์ร่วมกัน (สยามรัฐออนไลน์, 2565)

จากการสำรวจความสำคัญของพื้นที่ชายแดนแม่สอดกับปัญหายาเสพติดจนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาร่วมกันในระดับพื้นที่ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สำหรับประเด็นสถานศึกษากับนโยบายและมาตรการป้องกันการใช้สารเสพติดของเยาวชนพบว่ามีแนวทางจากนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยมีการกำหนดถึงนโยบายและมาตรการ เช่น สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สถานศึกษาต้องมีแผนงานยาเสพติดในสถานศึกษาที่ชัดเจน สถานศึกษาต้องมีเครื่องข่ายการทำงาน สถานศึกษาไม่ปกปิดข้อมูล กลุ่มเสพ กลุ่มติด กลุ่มค้ายาเสพติด และสถานศึกษาไม่ผลักปัญหาไม่ไล่นักเรียนออกจากสถานศึกษาให้นำไปบำบัดรักษาเมื่อหายแล้วให้กลับมาเรียนตามปกติ ทั้งนี้ยังจัดทำโครงการเกี่ยวกับยาเสพติดแก่เยาวชน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

จากการสำรวจการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาถือว่ามีบทบาทสำคัญในการดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนโดยความสำคัญดังกล่าวนำมาซึ่งการลดทอนปัญหาและเนื่องด้วยสถานศึกษาเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับเยาวชนและเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐ ดังนั้น ในประเด็นนี้สถานศึกษาจึงไม่ใช่แค่เพียงเป็นที่แสวงหาความรู้แต่ยังทำหน้าที่ในการป้องกันแก้ไข ช่วยเหลือ เยาวชนจากภัยของยาเสพติดด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเห็นบทบาทสำคัญ ต่อสถานศึกษาในฐานะเป็นสถาบันทางสังคมที่ ทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนและ ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในการปักป้องและ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนกับการหลีกห่างจาก ปัญหายาเสพติด สภาพการดังกล่าวจึงนำมาซึ่ง ประเด็นในการทำวิจัยในครั้งนี้เพื่อฉายภาพให้ เห็นการดำเนินงานและบทบาทของสถานศึกษา ในเรื่องนโยบาย มาตรการป้องกัน และการ แก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ ชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงนโยบายและมาตรการของ สถานศึกษาในการป้องกันและการแก้ไขปัญหา เยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชายแดน อำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยได้รับการรับรอง จากคณะกรรมการวิจัยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงเคราะม โครงการวิจัยรหัส PSRU - EC 2021/052 เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2564 โดยแบ่งออกเป็น ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

(1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ พิจารณาจาก ตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งเป็นผู้ที่ ทำงานเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ฉบับนี้ วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก นายอำเภอแม่สอด นายก เทศมณฑลรื่นครั้งแม่สอด และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 6

(2) กลุ่มเจ้าหน้าที่สถานศึกษา พิจารณา จำกัดตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งเป็น ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน A ผู้อำนวยการโรงเรียน B ผู้อำนวยการโรงเรียน C ผู้อำนวยการโรงเรียน D ผู้อำนวยการโรงเรียน E และผู้อำนวยการ โรงเรียน F รวมทั้งหมด 6 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางสัมภาษณ์ (interview form) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) ลักษณะแบบสอบถามเป็น แบบสอบถามกึ่งมีโครงสร้าง (semi - structured interview) การตรวจสอบคุณภาพของแบบ สัมภาษณ์ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิที่ เชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องในประเด็นที่ศึกษาจำนวน 3 ท่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 สร้างเครื่องมือการวิจัยจาก การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยออกแบบเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (semi - structured interview)

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและกำหนดบุคคลที่ต้องการจะสัมภาษณ์ จัดทำหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์หน่วยงาน โดยทำหนังสืออย่างเป็นทางการ หรืออาจติดต่อ ประสานทางโทรศัพท์เพื่อชี้แจงและขอันดับ สัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลจาก เครื่องมือวิจัยโดยใช้แนวทางสัมภาษณ์กึ่งมี โครงสร้าง (semi - structured interview) ทำการ สัมภาษณ์ทั้งหน่วยงานภาครัฐและสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ประมวลผลจากข้อมูลที่ได้ จากการสัมภาษณ์โดยใช้การตรวจสอบสามเส้า (triangulation) และดำเนินการเขียนรายงานวิจัย จนนำผลการวิจัยเผยแพร่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบร่วมกันเพื่อที่จะจัดหมวดหมู่ข้อมูลและคัดเลือกข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำสู่การนำเสนอข้อมูลเชิงการบรรยาย (descriptive) ซึ่งเป็นการเขียนอธิบายและให้ความละเอียดของเนื้อหาและสิ่งที่ได้ค้นพบในงานวิจัยจนนำไปสู่การอภิปรายผลในส่วนสุดท้ายของงานวิจัยฉบับนี้

ผลการศึกษา

ประเด็นที่หนึ่ง การดำเนินงานและบทบาทของสถานศึกษาภายใต้นโยบาย มาตรการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของเยาวชน ในประเด็นนี้ผู้วิจัยจะฉายภาพผลของการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นว่ากลไกทางด้านกฎหมายของรัฐส่งผลต่อการกำกับควบคุมและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในเรื่องยาเสพติดของเยาวชนอย่างไร ทั้งนี้ หน่วยการศึกษาผู้วิจัยมุ่งศึกษาที่ดูแลแสดงที่เป็นสถานศึกษาซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แต่อย่างไรนั้น ถึงแม้บริบทของพื้นที่จะเป็นพื้นที่ชายแดนแต่การควบคุมดูแลของรัฐยังส่งผ่านออกมายากจากส่วนกลางซึ่งที่ผ่านมาพบว่า รัฐให้ความสำคัญต่อการจัดการปัญหาเสพติดโดยเฉพาะปัญหาในเยาวชนซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่ารัฐตระหนักรถึงความสำคัญเรื่องปัญหายาเสพซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือและบรรณาการองค์ความรู้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานต่างๆ ในระดับชาติ ดังนั้น จากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้พบว่า ประเด็นของนโยบายและมาตรการของสถานศึกษาในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการใช้

สารเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อ้างอิงแนวทางจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ประจำปี 2022 ซึ่งจากการสัมภาษณ์สถานศึกษาในพื้นที่ติดกับชายแดนของอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบร่วมแนวทางปฏิบัติแบบเดียวกันและสอดคล้องกันโดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ 1. โรงเรียน A ตำบลท่าสายลวด 2. โรงเรียน B ตำบลด่านแม่ละเม 3. โรงเรียน C ตำบลแม่กุ 4. โรงเรียน D ตำบลแม่ปะ 5. โรงเรียน E และ 6. โรงเรียน F ตำบลแม่สอด

สำหรับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ประจำปี 2022 กล่าวคือ (1). มาตรการสร้างการรับรู้โดยมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ถึงโทษพิษภัยยาเสพติดและการรักษาดูแลตัวเองให้ปลอดภัยจากยาเสพติดผ่านช่องทางหลากหลาย (2). มาตรการสร้างภูมิคุ้มกัน ได้แก่ ให้ความรู้ผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา การบูรณาการทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การทำกิจกรรมนอกหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นๆ และการขับเคลื่อนการสร้างภูมิคุ้มกันในแต่ละช่วงวัย ได้แก่ (ปฐมวัย ประถม มัธยม อาชีวะ) อย่างต่อเนื่อง (3). มาตรการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา ได้แก่ ค้นหา คัดกรอง (Re - X - ray) นักเรียน/นักศึกษาที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด การดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และให้โอกาสในการศึกษาต่อตามความสามารถสมการส่งเสริมกิจกรรมเชิงบวกต่อกิจกรรมเยาวชน และระดมความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง (4). มาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา ได้แก่ ให้สถานศึกษา

ให้ความสำคัญในการดำเนินโครงการสถานศึกษา สี่ข้า ปลดยาเสพติด และอย่างนุ่ม ภายใต้เกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนด 5 ด้าน (การป้องกัน การค้นหา การรักษา การเฝ้าระวัง และการบริหาร จัดการ) และ (5).มาตรการอำนวยการ "ได้แก่ การตรวจราชการ การนิเทศ ติดตามงานของ กระทรวงศึกษาธิการ ให้บรรจุประเด็นงาน ยาเสพติดไว้ในการตรวจติดตาม หรือการนิเทศงาน ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการรายงานผล ในระบบต่างๆ รายงานผลในระบบสารสนเทศ ยาเสพติดจังหวัด (NISPA: narcotics information system for province agency) กับ ระบบสารสนเทศเพื่อชี้แจงและติดตามการใช้สารเสพติด ในสถานศึกษา (CATAS: care and trace addiction in school system) และกำกับติดตามโครงการ สำคัญ

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูล ที่เป็นสถาบันการศึกษา

"มาตรการป้องกันปัญหายาเสพติด โรงเรียนมีโครงการสายลับจิตวิจัยที่จะรับสมัคร นักเรียนอาสาที่จะช่วยในการสอดส่องเป็นหูเป็นตาให้กับครุใน การเฝ้าระวังพฤติกรรมของเพื่อน นักเรียนด้วยกัน เช่น ปัญหายาเสพติด โดย จะมีการให้คะแนนด้วยคะแนนพิเศษและมอบ เกียรติบัตรให้กับนักเรียนที่เป็นอาสาสมัคร ซึ่ง นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการสายลับจิตวิจัยส่วนใหญ่ จะเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 1 นอกจากนี้ ทางโรงเรียนยังมีการตรวจสอบค่านะ เป้านักเรียน ก่อนเข้าโรงเรียนเพื่อตรวจสอบค่าน้ำหน้าสิ่งของผิดกฎหมายและเป็นไฟฟ์เพื่ามาตรการความปลอดภัย ในสถานศึกษาด้วยมีการติดตั้งกล้องวงจรปิด เพื่อ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และใช้เป็นข้อมูล ต่างๆ ทั้งนี้ยังมีโครงการ Re X-ray เป็นการตรวจค้นหาสารเสพติดในร่างกายของนักเรียน ผ่าน การตรวจปัสสาวะ และการสังเกตพฤติกรรมของ

นักเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับความร่วมมือจาก หน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น ฝ่ายปกครอง หน่วยงาน ด้านสาธารณสุข ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จัดขึ้น ปีละ 1 ครั้ง สำหรับกิจกรรมนักเรียนมีการเข้าร่วม โครงการ To be number one มีนักเรียนได้รางวัล ชนชั้นเลิศได้จากการประกวดกล่าวสุนทรพจน์ ในหัวข้อ เกี่ยวกับการใช้พืชกัญชาและมีการจัดกิจกรรม ต่อต้านยาเสพติดในวาระโลกสัตหีบ"

นอกจากแนวทางขับเคลื่อนการ ดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน ยาเสพติดในสถานศึกษาในภาค الغربية ที่ ต้อง ปฏิบัติตามในเชิงนโยบายและมาตรการแล้ว จาก การสัมภาษณ์สำนักงานป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดภาค 6 พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่มี บทบาทสำคัญในการป้องกันปัญหายาเสพติดทั้ง ในและนอกสถานศึกษา คือ สำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด โดยมีบทบาทเป็นไปใน ลักษณะการให้ความรู้และสร้างกลไกการเฝ้าระวัง ร่วมกับสถานศึกษาทั่วประเทศ ทั้งนี้ รวมถึงมี ระบบการจัดเก็บข้อมูลและมีการองค์ความรู้ใน การเข้าไปบูรณาการในหลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งจากการสัมภาษณ์ในประเด็นของนโยบายและ มาตรการของสถานศึกษาในการป้องกันและการ แก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของเยาวชนใน พื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัย แบ่งการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

(1) มาตรการสร้างการรับรู้และมาตรการ สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด กล่าวคือ ในมาตรการ สร้างการรับรู้บทบาทของศึกษาและสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะมีกลไกของ การแจ้งเตือน การแจ้งข่าวสารในประเด็นโภชนา และ พิษภัยของยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยการทำการผ่านช่องทางที่ครอบคลุมการรับรู้

ของเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น เสียงตามสาย การพูดหน้าเสาธง สื่อ Social Media ผ่าน TV (สพฐ./คศน.) ทั้งนี้ มีการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดสอดแทรกในการเรียนการสอนและกิจกรรม รวมถึงช่องทางอื่นตามความเหมาะสม

สำหรับมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้ความสำคัญกับการส่งเสริมระบบกลไก และกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยและต่อเนื่อง กลไกดังกล่าวสร้างความร่วมมือโดยให้สถานศึกษารักษาสภาพกรอบการดำเนินงาน 5 ด้าน อันได้แก่ สร้างภูมิคุ้มกัน ค้นหา รักษา เฝ้าระวัง และบริหารจัดการยกระดับระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเด็กในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องกับช่วงวัยอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ ตัวอย่างเช่น ในระดับปฐมวัยให้ความสำคัญกับทักษะสมอง ระดับประถมให้ความสำคัญกับทักษะชีวิต ระดับมัธยม/อาชีวะให้ความสำคัญสร้างคุณค่าในตน ระดับอุดมศึกษาให้ความสำคัญในด้านจิตอาสา ทั้งนี้รวมถึงเด็กนอกสถานศึกษามีกลไกการค้นหาและให้การช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นลำดับแรก ร่วมด้วยการช่วยเหลือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามความเหมาะสมผ่านกลไกหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัชญาศัย (คศน.) มีหน้าที่ค้นหา ส่งเสริมประชากร วัยเรียนที่อยู่นอกระบบให้เข้าสู่ระบบ การศึกษา สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด หน้าที่ในโครงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส เป็นต้น

(2) การสร้างมาตรการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการป้องกันยาเสพติดภายในสถานศึกษา ประกอบการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1. ระบบดูแลช่วยเหลือ ได้แก่ การเน้นค้นหากลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด การดูแลช่วยเหลือ ถ้าเป็นกลุ่มเสี่ยงให้มีปรับเปลี่ยน

พฤติกรรมเชิงบวกผ่านการให้คำปรึกษา การติดตาม การเยี่ยมบ้าน แต่ถ้าเป็นผู้ใช้ยาเสพติดให้บำเพ็ญจิตสังคมในสถานศึกษาโดยร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานสาธารณสุขโดยติดตามใกล้ชิดและให้โอกาสทั้งนี้ ควรส่งเสริมกลไกการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ 2. การจัดทำโครงการและกิจกรรมของเยาวชน ได้แก่ กิจกรรมเยาวชนถึงเยาวชน กิจกรรมเชิงบวก เชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมเครือข่ายเยาวชน กิจกรรมกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักเรียน: เพื่อนที่ปรึกษา (YC: youth counselor) กิจกรรม TO BE NUMBER ONE และกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม 3. ระบบเฝ้าระวัง ประกอบด้วย กลไกบุคคล/เครือข่าย เช่น นักเรียนแกนนำลูกเสือต้านภัยยาเสพติดนักศึกษาวิชาทหาร ครู เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงกิจกรรมเฝ้าระวัง สอดส่อง ตรวจสอบทั้งในโรงเรียนและรอบโรงเรียน นอกจากนี้ มีการสร้างช่องทางสื่อสารใกล้ชิดเพื่อแจ้งเตือนแจ้งข่าวสาร

นอกจากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 6 ข้างต้นในส่วนประเด็นของนโยบายและมาตรการของสถานศึกษาในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จากการสัมภาษณ์โรงเรียน A ตำบลท่าสายลาด โรงเรียน B ตำบลด่านแม่ละเม้า โรงเรียน C ตำบลแม่กุ โรงเรียน D ตำบลแม่ปะ โรงเรียน E และโรงเรียน F ตำบลแม่สอด พ布ว่ามีข้อค้นพบที่สอดคล้องกันในประเด็นดังกล่าว คือ ทั้ง 6 สถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พบว่าทุกโรงเรียนได้นำแนวทางนโยบายและมาตรการต้านการป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ เว่อร์ แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน

และป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษามาเป็นแนวทางดำเนินการร่วมกันหน่วยงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 6 นอกจากนี้ยังมีมาตรการในลักษณะความร่วมมือของผู้ปกครองและโรงเรียนและยังกล่าวถึงการดำเนินการตามนโยบายที่ว่าด้วยการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติด

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “โรงเรียนมีการจัดโครงการต่อต้านยาเสพติดเพื่อรุ่นเรียนต่อต้านยาเสพติดภายในและภายนอกโรงเรียนการจัดกิจกรรมกีฬาต่อต้านยาเสพติดการติดตามเฝ้าระวังนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด มีการประชุมพบผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อรายงานผลการเรียนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครุภักดิ์ผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองจะมีเครือข่ายในการพูดคุยกันอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ มีมาตรการเชิงรุก คือ การจัดตั้งชุดตรวจสอบกระเบื้อง ก่อนเข้าโรงเรียน เพื่อตรวจสอบคันหางสิ่งของผิดกฎหมาย หรือสิ่งของไม่พึงประสงค์ และจากการตรวจสอบ จะไม่เคยเจอยาเสพติดทุกชนิดยกเว้นในปัจจุบัน ที่จะพบการนำบุหรี่ไฟฟ้ามาโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนก็ได้ตั้งรับด้วย ในความร่วมมือของนักเรียนจะร่วมมือผ่านสภานักเรียนมีส่วนช่วยเป็นหูเป็นตาแทนครุภักดิ์อย่างดียิ่ง เพราะนักเรียนมีจำนวนมาก อาจจะไม่สามารถเฝ้าระวังติดตามปัญหายาเสพติดได้อย่างทั่วถึง แต่ก็ได้สภานักเรียนเข้ามาร่วมดูแลนักเรียนกันเองในแต่ละระดับชั้น”

จากการนำเสนอข้างต้นสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าโรงเรียนในพื้นที่ชายแดนอำเภอเมือง จังหวัดตาก ดำเนินการตามนโยบายและมาตรการในการป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างเข้มแข็งผ่านการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้ปกครอง ห้องถิน ชุมชน สำนักงาน

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และหน่วยงานสาธารณสุข เป็นต้น กลไกและมาตรการในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนี้มีทั้งมาตรการเชิงรุกและรับมือต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์กล่าวจะเห็นว่าแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของรัฐค่อนข้างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ข้อมูลที่ปรากฏในการเก็บข้อมูลนี้ยังไม่พบการใช้สารเสพติดชนิดร้ายแรงในสถานศึกษา เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ เพียงแต่พบว่าปัญหาที่ผ่านมาสถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนอำเภอเมือง จังหวัดตาก ทั้ง 6 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียน A ตำบลท่าสายลาด โรงเรียน B ตำบลด่านแม่ละมา โรงเรียน C ตำบลแม่กุ โรงเรียน D ตำบลแม่ปะ โรงเรียน E และโรงเรียน F ตำบลแม่สอด มีปัญหาร่วมกันคือการที่ยาเสพติดทั้งในและนอกสถานศึกษาใช้สารเสพติดที่เป็นบุหรี่ไฟฟ้า กระท่อม กัญชา และยาเสี้ยวเหลือง หรือที่เรียกว่า ทรามาดอล (tramadol) ซึ่งเป็นยาบรรเทาอาการปวดระดับปานกลางถึงระดับรุนแรง เป็นยาอันตรายตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และมีขายในร้านขายยาแผนปัจจุบันทั่วไป การใช้ยาที่จึงต้องอยู่ภายใต้คำสั่งแพทย์ปัญหาที่พบ คือ เยาวชนจะใช้ร่วมกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้เกิดอาการข้างเคียงต่อระบบประสาท เช่น ทำให้รู้สึกสับสนและเคลิมสูญได้เร็วและแรง

ประเด็นที่ 2 การบูรณาการองค์ความรู้เรื่องยาเสพติดในการเรียนการสอนของสถานศึกษาภายใต้นโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ต่อเนื่อง และยังยืนฉនันแนวทางในการบูรณาการองค์ความรู้เรื่องยาเสพติดในการเรียนการสอนของสถานศึกษาภายใต้นโยบายการศึกษา

ขั้นพื้นฐานของประเทศไทยทำหน้าที่ปลูกฝัง เยาวชนโดยเริ่มจากการให้ความรู้ในประเด็นเรื่อง ยาเสพติดซึ่งทำโดยการสอนแต่แรกเนื้อสาระนี้ ในหมวดวิชาเรียนต่างๆ โดยเฉพาะหมวดวิชา สุขศึกษา และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์ทั้ง 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน A ตำบลท่าสายลวด โรงเรียน B ตำบลด่านแม่ล่วง โรงเรียน C ตำบลแม่กุ้ง โรงเรียน D ตำบลแม่ปะ โรงเรียน E และโรงเรียน F ตำบลแม่สอด ให้ข้อมูลสอดคล้องกันโดยมีการ บูรณาการองค์ความรู้เรื่องยาเสพติดในการเรียน การสอนของของโรงเรียนของตน ทั้งนี้ยังมีการ สอดแทรกการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษยาเสพติด ลงในรายวิชาสุขศึกษา และผลศึกษาตามหลักสูตร ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ในแต่โรงเรียน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่เพียงพอที่จะเพิ่ม ทักษะในการหลีกเลี่ยงปัญหายาเสพติดได้ถึงได้ มอบหมายให้ครุในทุกรายวิชาเพิ่มความรู้ในการ ป้องกันปัญหายาเสพติดลงในการเรียนการสอน ของทุกรายวิชา แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดใน สถานศึกษาข้างต้นจะพบว่าพันธกิจของสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและสถานศึกษา ในประเด็นเรื่องการบูรณาการองค์ความรู้เรื่อง ยาเสพติดในการเรียนการสอนของสถานศึกษา ภายใต้นโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย จะประภูมิอยู่ในมาตรการที่ 2 การสร้างภูมิคุ้มกัน ในข้อ 2.4 นอกจากการบูรณาการองค์ความรู้เรื่อง ยาเสพติดในวิชาสุขศึกษาและพละศึกษาแล้ว ในทางศีลธรรม คุณธรรม สถานศึกษาก็ยังได้ บูรณาการผ่านรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ในรูปแบบของคู่มือ “ครูพระสอนศีล ธรรมเพื่อการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน” การ บูรณาการองค์ความรู้เรื่องยาเสพติดในการเรียน การสอนของสถานศึกษาภายใต้นโยบายการ ศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยมีการกำหนด

เนื้อหาอย่างเป็นระบบโดยการนำไปสอนนั้นนี้ อยู่กับข้อตกลงของสถานศึกษากับเจ้าหน้าที่ของ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งนี้ มีหลักสูตรยาเสพติดศึกษาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งใน การเรียนการสอนผ่านหมวดสาระวิชาสุขศึกษา วิชาพละศึกษา และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเนื้อหาหลักของการเรียนการ สอนเน้นไปที่โทษและอันตรายจากยาเสพติด และการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด สุดท้ายนี้ระบบที่เกิดขึ้นในการบูรณาการประเด็น ปัญหายาเสพติดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสาระวิชา นี้ถึงแม้ว่ามีความเข้มข้นและซัดซับเจนในตัวของ เนื้อหาและกระบวนการส่งเสริมเยาวชนที่เป็น นักเรียนในสถานศึกษา แต่ในทางปฏิบัติจริงจาก การสัมภาษณ์ทั้ง 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน A ตำบลท่าสายลวด โรงเรียน B ตำบลด่านแม่ล่วง โรงเรียน C ตำบลแม่กุ้ง โรงเรียน D ตำบลแม่ปะ โรงเรียน E และโรงเรียน F ตำบลแม่สอด มีความ แตกต่างกันอยู่บ้างทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณ จำนวนครุภัณฑ์ที่ ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกต่างๆ ที่ทำให้แนวทางปฏิบัติอาจมีความ แตกต่างกันไป

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ “โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล” ได้ให้การสนับสนุนวิทยากร มาให้ความรู้ถึงโทษของยาเสพติดให้กับนักเรียน ได้รับทราบทั้งนี้รวมถึงสำนักงานป้องกันและปราบ ปรามยาเสพติดได้ให้การสนับสนุนชุดตรวจสอบ ยาเสพติด เพื่อใช้ในการตรวจในนักเรียนที่เป็นกลุ่ม เสี่ยง อีกทั้งได้รับการการฝึกอบรมด้านจิตวิทยา สำหรับการดูแลนักเรียนจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาต่ำ รวมถึงได้รับความ อนุเคราะห์ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน จากเรื่องจำกัดทางด้านและสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชนจังหวัดตาก เป็นต้น นอกจากนี้

ครูในโรงเรียนยังสร้างเสริมภูมิคุ้มกันปัญหา ยาเสพติดในรายวิชาสุขศึกษา และยังมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น การจัดกิจกรรม กีฬาต้านยาเสพติดการแสดงละครปัญหายาเสพติด และโถงยาเสพติด การเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อติดตามพฤติกรรมเสี่ยงปัญหายาเสพติด การติดตั้งป้ายการต่อต้านยาเสพติด และกิจกรรมครูพบนักเรียน (酵母) เพื่อติดตามพฤติกรรมเสี่ยงปัญหายาเสพติด และการให้ความรู้ในโถงของยาเสพติด เป็นต้น”

อภิปรายผลการวิจัย

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดว่าด้วยเรื่องการตรวจคุณภาพการกับปัญหายาเสพติด และแนวคิดและทิศทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งในและนอกสถานศึกษามาเป็นกรอบในการอธิบายผลวิจัยในงานวิจัยฉบับนี้ สอดคล้องกับกรอบของการแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ จากการสัมภาษณ์ทั้ง 6 โรงเรียนใช้แนวทางจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในปัจจุบันแบบเดียวกันและสอดคล้องกัน ทั้งนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นประเดิมกลไกดังกล่าวสร้างความร่วมมือโดยให้สถานศึกษา รักษาสภาพกรอบการดำเนินงาน 5 ด้าน อันได้แก่ 1. สร้างภูมิคุ้มกัน 2. ค้นหา 3. รักษา 4. เฝ้าระวัง และ 5. บริหารจัดการยกระดับระบบดูแลช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาเด็กในสถานศึกษาโดยการส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องกับช่วงวัยอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ นอกจากนี้ ยังมีการสร้างมาตรการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการป้องกันยาเสพติดภายใต้กรอบการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา ได้แก่ การเน้นค้นหาภัยลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด การดูแลช่วยเหลือถ้าเป็นภัยลุ่มเสี่ยงให้มีปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

เชิงบวกผ่านการให้คำปรึกษา การติดตาม การเยี่ยมบ้าน แต่ล้าเป็นผู้ชี้ขาดให้บำเพ็ญจิตสังคมในสถานศึกษาโดยร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานสาธารณสุข โดยติดตามใกล้ชิดและให้โอกาส ซึ่งสอดคล้องกับงานของกิตติรัช แสนภูวะ และมนฑา จำปาเหลือง (2557, หน้า 78 - 89) ในเรื่อง การจัดการปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการมักอยู่ในพื้นที่โรงเรียน และเน้นก่อรุ่นวัยรุ่นที่เป็นนักเรียน ที่อธิบายถึงโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการป้องกันปัญหายาเสพติดในระดับบริหาร โดยใช้โนเบลโรงเรียน ต้นแบบระบบมาตรฐานการต้านยาเสพติดเป็นหลัก โดยมีจุดเน้นหนักในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ 5 รัว ได้แก่ การสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างกิจกรรม สร้างกระบวนการทำงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จากการดำเนินการดังกล่าว พบร่วมประสิทธิภาพการดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดประสบความสำเร็จในระดับมาก โดยกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในระดับแกนนำมีการนำตามมากกว่า 6 งาน ทั้งนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ วัสน์ ปวนปันวงศ์ (2566, หน้า 61 - 67) เรื่อง สถานการณ์ ความเสี่ยง ข้อพิจารณา รัฐไทยกับปัญหายาเสพติดในเยาวชน กรณีศึกษา จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ในช่วงปี ค.ศ. 2019 - 2020 และงานศึกษาของ เสมอ แสงสนธิ (2559, หน้า 107 - 118) เรื่อง ยุทธศาสตร์ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเยาวชน โดยชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งงานทั้ง 2 เรื่องชี้ให้เห็นสภาพปัญหาและนโยบายของภาครัฐและชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยในประเด็นดังกล่าวมีข้อแตกต่างจากการนำเสนอในเชิงนโยบายและมาตรการของปัญหายาเสพติดที่มุ่ง

นำเสนอไปที่ประเด็นเฉพาะชีงได้แก่บทบาทของสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การทรงศึกษาธิการดังนั้น จึงทำให้งานวิจัยฉบับนี้สะท้อนให้เห็นการทำางของสถาบันทางสังคมที่เป็นสถานศึกษาชีง มีหน้าที่ถ่ายทอด ขัดเกลา เรื่องการให้ความรู้และ การศึกษา แต่หน้าที่อีกด้านนึงก็คือการปักป้อง สมาชิกของสังคมให้ออกจากปัญหาเรื่องยาเสพติด

ท้ายสุดนี้ หากเปรียบเทียบผลการวิจัยในงานฉบับนี้กับการทบทวนวรรณกรรมและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ผลการศึกษาในประเด็น การบูรณาการอิงความรู้เรื่องยาเสพติดในการเรียนการสอนของสถานศึกษาภายใต้นโยบาย การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย และการดำเนินงานและบทบาทของสถานศึกษาภายใต้นโยบาย มาตรการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา ในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก บนฐานการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แตกต่างออกไปจากการศึกษาของ กิงกาญจน์ จงสุขไกล (2555, หน้า 20 - 23) สนธยา ชุมภู (2557, หน้า 149 - 158) และ วิสุทธิณี ราหีรัตน์ และคณะ (2561, หน้า 81 - 93) ที่ให้ข้อเสนอว่าการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน นอกเหนือจากการจัดการในสถานศึกษาและชุมชนแล้ว ต้องมีการควบคุมอย่างเข้มงวดในตัวเด็กด้วย โดยการให้ความรู้และทักษะการใช้ชีวิต ผลกระทบด้านลบของยาเสพติด ทั้งผลกระทบด้านสุขภาพและผลกระทบด้านกฎหมาย สร้างความรู้สึกนิ่งคิดให้เด็กและเยาวชน ให้รู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รู้จักจัดการกับปัญหาความขัดแย้งต่างๆ อายุ่งเหมะสม ในขณะเดียวกันจากผลการวิจัยฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า นอกจาสถานศึกษาจะอยู่กับความคุ้ม เรื่องยาเสพติดแล้วสถานศึกษาทั้ง 6 แห่งในกลุ่มตัวอย่างมีการการบูรณาการอิงความรู้เรื่อง

ยาเสพติดในการเรียนการสอนของของโรงเรียน ของตน ทั้งนี้ยังมีการสอนแทรกการให้ความรู้ เกี่ยวกับโทษยาเสพติดลงในรายวิชาสุขศึกษา และพลศึกษาตามหลักสูตรที่กระทรงศึกษาธิการกำหนด ใน แต่โรงเรียนได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ยังไม่เพียงพอที่จะเพิ่มทักษะในการหลีกเลี่ยง ปัญหายาเสพติดได้ถึงได้มอบหมายให้ครุในทุกรายวิชาเพิ่มความรู้ในการป้องกันปัญหายาเสพติด ในการเรียนการสอนของทุกรายวิชา แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาข้างต้นจะพบว่า พันธกิจของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและสถานศึกษาในการบูรณาการ องค์ความรู้เรื่องยาเสพติด

สำหรับทรอศนะของผู้วิจัยเห็นว่าระบบที่เกิดขึ้นในการบูรณาการประเด็นปัญหายาเสพติดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสาระวิชานี้ถึงแม้ว่ามีความเข้มข้นและซัดซับเจนในตัวของเนื้อหา และกระบวนการส่งเสริมเยาวชนที่เป็นนักเรียน ในสถานศึกษา แต่ในทางปฏิบัติจริงจากการ สัมภาษณ์ทั้ง 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน A ตำบลท่าสายลวด โรงเรียน B ตำบลด่านแม่ละมา โรงเรียน C ตำบลแม่กุ โรงเรียน D ตำบลแม่ปะ โรงเรียน E และโรงเรียน F ตำบลแม่สอด มีความแตกต่างกันอยู่บ้างทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณ จำนวนครุ บริบทพื้นที่ ความรู้ความเข้าใจที่ถูก ต้องเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด และสิ่งอำนวยความสะดวก สะอาดด่างๆ ที่ทำให้แนวทางปฏิบัติอาจมีความแตกต่างกันไป

สรุปผลการวิจัย

รัฐตระหนักถึงความสำคัญเรื่องปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือและบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วน

ห้องถิน หน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานต่างๆ ในระดับชาติ จากการสัมภาษณ์ทั้ง 6 โรงเรียนใช้แนวทางจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในปฏิบัติแบบเดียวกันและสอดคล้องกัน นอกจากนี้ในมาตรการสร้างการรับรู้บทบาทของสถานศึกษาและสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะมีกลไกของการแจ้งเตือน การแจ้งข่าวสารในประเด็นโภชและพิษภัยของยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้รวมถึงการบูรณาการผ่านการเรียนการสอน กลไกและมาตรการในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนี้ มีทั้งมาตรการเชิงรุกและรับมือต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ท้ายสุดนี้ ข้อมูลที่ปรากฏในการเก็บข้อมูลนี้ยังไม่พบการใช้สารเสพติดชนิดร้ายแรงในสถานศึกษา เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ เพียงแต่พบว่าปัญหาที่ผ่านมาสถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทั้ง 6 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียน A ตำบลท่าสายหลวง โรงเรียน B ตำบลด่านแมะเม่า โรงเรียน C ตำบลแม่กุ โรงเรียน D ตำบลแม่ปะ โรงเรียน E และโรงเรียน F ตำบลแม่สอด มีปัญหาร่วมกันคือการที่เยาวชนพึงในและนอกสถานศึกษาใช้สารเสพติดที่เป็นบุหรี่ไฟฟ้ากระต่อม กัญชา และยาเขียวเหลือง หรือที่เรียกว่ายาทramaadol (tramadol)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในระดับนโยบาย คือ มาตรการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของเยาวชนต่อสถานศึกษาในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สามารถนำไปใช้ในระดับนโยบาย ดังนี้ 1. ควรเพิ่มจำนวนของทีมสหวิชาชีพในการดูแลเยาวชนที่เป็นนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อให้

ความรู้และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เยาวชนกลุ่มนี้เสี่ยงอาจเผชิญอยู่ 2. ควรเพิ่มประสิทธิภาพของกฎหมายและแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด 3. ควรกระจายอำนาจให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเรื่องยาเสพติดในและนอกสถานศึกษา 4. กฎหมายและนโยบายที่ตราขึ้นสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่โดยเฉพาะควรทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เกิดการระจาบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตราชุมชนและดำเนินการภายใต้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5. หมายเหตุการในการป้องกันการซื้อขายบุหรี่ไฟฟ้าในแก้เยาวชนโดยเฉพาะนโยบายและมาตรการที่เข้มงวดมากขึ้น และ 6. จัดการงบสนับสนุนอย่างอย่างเท่าเทียมโดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นเอกชนในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและให้ความรู้แก่เยาวชน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- ควรมีการศึกษาในประเด็นของมาตรการและนโยบายของสถานศึกษาต่อการป้องกันเยาวชนต่อภัยของสารเสพติดที่เป็นบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งปัจจุบันถือว่าเป็นที่นิยมในกลุ่มเยาวชน
- ควรศึกษาเพิ่มเติมของบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับนโยบายและมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเป็นผู้ให้ทุนในการทำการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน เยาวชน สถานศึกษา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กิงกาญจน์ จงสุข ไกล. (2555). สถานการณ์ปัญหาฯสภาพติดการแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว: ศึกษากรณีเมืองพัทยาและเกาะล้านอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติธัช แสนภูวា และคณะฯ จำปาเหลือง. (2557). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนิน การป้องกันแก้ไขสารเสพติดของโรงเรียนด้านแบบระบบมาตรฐานการต้านยาเสพติดในเขต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ, 3(7), 78 - 89.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563.). นโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาฯสภาพติดในสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ. <http://www.lertchaimaster.com/doc/P-MOE-06022563.pdf>.
- เจษฎา โชคดำรงสุข. (2559). ปัญหาฯสภาพติดในเด็กและเยาวชนแห่งวัย พฤติกรรมบำบัดป่วยจิตเพระติดยา ถึง 1 ใน 3. <https://www.hfocus.org/content/2016/07/12356>
- ภคมน เจริญสุลุง, เชิดชาย ดวงกมร, ณัฐพัชร์ สถิตพรธนชัย, ธนากรรณ์ ศรีช่วงโชติ, ดาวรัตน์ รุ่งเรือง และพชร วรรณภิวัฒน์. (2562). แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาฯสภาพติดในชุมชน เขตเทศบาลตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 38(5), 84 - 94.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (2566). สถานการณ์ความเสี่ยง ข้อพิจารณา รัฐไทยกับปัญหาฯสภาพติดในเยาวชน กรณีศึกษา จังหวัดภาคเหนือตอนล่างในช่วงปี ค.ศ. 2019 - 2020. วารสารวิชาการ มทร. สุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 8(1), 61 - 76.
- วสันต์ ปวนปันวงศ์. (2563). รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาฯสภาพติด ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (รายงานวิจัย). ศูนย์วิจัยปัญหาฯ การเสพติด (ศกก.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิสุทธิณี ราเนรัตน์ และชัยยา น้อยนารถ. (2564). การศึกษาความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนา เพื่อก้าวสู่การศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตั้งรั้ง. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏชลบุรี, 15(1), 89 - 103.
- สยามรัฐออนไลน์. (2565). แม่สอด 1 ประชุมร่วมเมียนมา แก้ปัญหาฯสภาพติดชายแดน พร้อมประสานติดตามคนร้ายปล้นร้านทอง. <https://siamrath.co.th/h/407903>
- เสมอ แสงสนธิ. (2559). ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาฯสภาพติดในเยาวชน โดยชุมชนใน จังหวัดกำแพงเพชร. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร, 22(1), 107 - 118.
- สมชาย ชุมภู. (2557). การป้องกันปัญหาฯสภาพติดของเยาวชนไทย ภาคเหนือตอนล่างสู่ความเข้มแข็ง ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 9(3), 149 - 158.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.). (2563). รายงานยาเสพติดโลก ปี ค.ศ. 2008. <https://www.oncb.go.th/PublishingImages/Lists/ONCBNews1/AllItems/%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E>

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ. (2561). **แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ปี 2562.** <https://www.oncb.go.th>

United Nations. (2020). *World drug report 2020.* <https://wdr.unodc.org/wdr2020/index2020.html>

United Nations Office on Drugs and Crime. (2020). *2019 UNODC results - based annual report.*

from <https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.h>